

**ONTWERPDECREET HOUDENDE INSTEMMING MET HET
SAMENWERKINGSAKKOORD VAN 20 DECEMBER 2019 TUSSEN DE
VLAAMSE GEMEENSCHAP, DE FRANSE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE EN DE
GEMEENSCHAPPELIJKE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE MET BETREKKING
TOT HET VERPLICHT INBURGERINGSTRAJECT VOOR DE NIEUWKOMERS
IN BRUSSEL-HOOFDSTAD**

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. Algemene toelichting

1. Samenvatting

Dit ontwerp van decreet is er op gericht om instemming te verlenen met het samenwerkingsakkoord tussen de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie met betrekking tot het verplicht inburgeringstraject voor de nieuwkomers in Brussel-Hoofdstad. De ordonnantie van 11 mei 2017 betreffende het inburgeringstraject voor de nieuwkomers legt aan nieuwkomers in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad de verplichting op om een inburgeringstraject te volgen. Nieuwkomers kunnen aan deze verplichting voldoen door een inburgeringstraject te volgen dat wordt georganiseerd door de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie of de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.

Het samenwerkingsakkoord bevat de nodige afspraken tussen de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie om de praktische uitvoering van het verplichte inburgeringsbeleid in Brussel-Hoofdstad mogelijk te maken.

2. Context en situering

In het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad is het beleid inzake de inburgering van nieuwkomers een aangelegenheid die door verschillende wetgevers wordt geregeld. Op basis van artikel 5, § 1, II, 3° BWHI¹ zijn de gemeenschappen bevoegd voor het beleid inzake onthaal en integratie van inwijkelingen. Dit is een persoonsgebonden aangelegenheid in de zin van artikel 128, § 1 van de Grondwet.

Krachtens artikel 128, § 2, van de Grondwet zijn de Vlaamse Gemeenschap en de Franse Gemeenschap in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad bevoegd ten aanzien van de instellingen die wegens hun organisatie beschouwd worden uitsluitend te behoren tot de Vlaamse dan wel de Franse gemeenschap. Overeenkomstig artikel 138 van de Grondwet heeft de Franse Gemeenschap, wat het beleid inzake onthaal en integratie van inwijkelingen betreft, deze bevoegdheid overgedragen aan de Franse Gemeenschapscommissie.

¹ Bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, BS 15 augustus 1980

De Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC) is bevoegd om de aspecten van het beleid inzake onthaal en integratie van inwijkelingen te regelen die ontsnappen aan de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en de Franse Gemeenschapscommissie. Concreet betekent dit dat de GGC bevoegd is om bepalingen uit te vaardigen die rechtstreeks van toepassing zijn op natuurlijke personen, en op instellingen die niet kunnen worden beschouwd uitsluitend te behoren tot hetzij de Vlaamse, hetzij de Franse Gemeenschap.

De gemeenschappen kunnen enkel verplichtingen opleggen aan natuurlijke personen in het tweetalige gebied Brussel Hoofdstad, op voorwaarde dat deze personen er vrijwillig voor kiezen om deze verplichtingen op zich van toepassing te maken door zich aan te sluiten bij een instelling die wegens haar organisatie tot de ene dan wel de andere gemeenschap behoort.

De Vlaamse Gemeenschap en de Franse Gemeenschapscommissie hebben in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad van hun bevoegdheden inzake de inburgering van nieuwkomers gebruik gemaakt door het aanbieden van een inburgeringstraject op vrijwillige basis.

Het invoeren van een verplicht inburgeringstraject in tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad is onvermijdelijk een bevoegdheid van de GGC.

Op 11 mei 2017 heeft de Verenigde Vergadering van de GGC de ordonnantie betreffende het inburgeringstraject voor de nieuwkomers goedgekeurd. Deze ordonnantie legt aan nieuwkomers in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad de verplichting op om een inburgeringstraject te volgen. Onder "nieuwkomer" wordt verstaan: de meerderjarige vreemdeling, jonger dan 65 jaar, die minder dan drie jaar wettig in België verblijft en die voor het eerst met een verblijfstitel van meer dan drie maanden ingeschreven wordt in het rijksregister van een gemeente van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

Om te voldoen aan zijn verplichting tot inburgering kan de nieuwkomer zich richten tot een "erkende inrichter" van inburgeringstrajecten. Overeenkomstig artikel 3 van de ordonnantie is het aan het Verenigd College van de GGC om de inrichters van de inburgeringstrajecten te erkennen.

De GGC heeft beslist om voorlopig zelf geen inburgeringstrajecten aan te bieden en geen eigen inrichters te erkennen. Om te voldoen aan zijn verplichting op basis van de ordonnantie zal de nieuwkomer zich kunnen richten tot de inrichters van inburgeringstrajecten die erkend zijn door de Vlaamse Gemeenschap of door de COCOF. Voor de Vlaamse Gemeenschap is dat het extern verzelfstandigd Agentschap Integratie en Inburgering en voor de Franse Gemeenschapscommissie zijn dat BAPA BXL en Via.

Het Verenigd College kan deze inrichters enkel erkennen nadat hierover een samenwerkingsakkoord is gesloten tussen de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie en de GGC.²

In uitvoering van het Regeerakkoord 2014-2019 werd op 20 december 2018 het samenwerkingsakkoord tussen de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie met betrekking tot het verplicht inburgeringstraject voor de nieuwkomers in Brussel-Hoofdstad afgesloten.

2. Samenwerkingsakkoord

Het samenwerkingsakkoord bevat de nodige afspraken tussen de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie om de praktische uitvoering van het verplichte inburgeringsbeleid in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad mogelijk te maken.

Overeenkomstig de bepalingen van het samenwerkingsakkoord kan de nieuwkomer zich wenden tot de inrichters van een inburgeringstraject die erkend zijn door de Vlaamse Gemeenschap, door de Franse Gemeenschapscommissie of door de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, die gevestigd zijn in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

Aangezien de GGC voorlopig zelf geen inburgeringstrajecten aanbiedt, zal de nieuwkomer zich in praktijk enkel kunnen wenden tot de inrichters van de Vlaamse Gemeenschap en de Franse Gemeenschapscommissie. Als de GGC in de toekomst eigen inburgeringstrajecten wil aanbieden, kan dit slechts na overleg met en notificatie aan de andere partijen bij het samenwerkingsakkoord.

3. Procedureverloop

3.1. Goedkeuring – Ondertekening – Instemming

Het samenwerkingsakkoord werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 7 december 2018 en werd ondertekend op 20 december 2018.

Met het ontwerp van decreet wordt instemming verleend aan het samenwerkingsakkoord met betrekking tot het verplicht inburgeringstraject voor de nieuwkomers in Brussel-Hoofdstad.

Het ontwerp van decreet behoeft geen nadere toelichting.

² Zie advies RvS nr. 60.034/1 van 10 oktober 2016 over een voorontwerp van ordonnantie “betreffende het Brusselse inburgeringstraject voor de nieuwkomers”, punt 4.1.2

3.2. Advies Sociaal-Economische Adviesraad

Op 21 november 2018 heeft de Commissie Diversiteit van de SERV advies uitgebracht over het voorontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie met betrekking tot het verplicht inburgeringstraject voor de nieuwkomers in Brussel-Hoofdstad en de goedkeuring van het bijhorende samenwerkingsakkoord.

De Commissie Diversiteit besliste uit selectieoverwegingen en omwille van de beperkte impact van een advies over een reeds bereikt samenwerkingsakkoord om geen advies uit te brengen. De Commissie wenst er wel op te wijzen dat wanneer de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie in de toekomst zou beslissen om zelf inburgeringstrajecten te organiseren dit een belangrijke impact zal hebben op zowel alle organisaties die betrokken zijn bij de inburgeringstrajecten in Brussel als op de individuele inburgeringstrajecten die nieuwkomers afleggen. Het is voor de Commissie dan ook cruciaal dat in de samenwerkingsovereenkomst is opgenomen dat de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie dat enkel kan doen na overleg met en notificatie aan de Franse Gemeenschapscommissie en de Vlaamse Gemeenschap.

Het advies van de Commissie Diversiteit geeft geen aanleiding tot aanpassingen aan het samenwerkingsakkoord.

3.3. Advies Raad van State

Op 25 februari 2019 heeft de Raad van State advies nr. 65/068/VR uitgebracht over het voorontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord.

De Raad van State merkte op dat het samenwerkingsakkoord niet leidt tot een uitwisseling, een afstand of een teruggave van bevoegdheden onder de betrokken overheidsinstanties. De Raad van State oordeelt dat er geen bezwaar bestaat om bij samenwerkingsakkoord te bepalen dat een nieuwkomer door het volgen van een inburgeringstraject bij de organisatoren van de Vlaamse Gemeenschap of de Franse Gemeenschapscommissie voldoet aan de verplichting opgelegd door de ordonnantie van 11 mei 2017 betreffende het inburgeringstraject voor de nieuwkomers. De Raad van State merkt ten slotte op dat de in het samenwerkingsakkoord opgenomen financiële verplichtingen niet als onevenredig kunnen worden beschouwd.

Het advies van de Raad van State geeft geen aanleiding tot wijzigingen aan de tekst van het samenwerkingsakkoord of het ontwerpdecreet.

B. Toelichting bij de artikelen van het samenwerkingsakkoord

Artikel 1

Artikel 1 bevat de algemene doelstelling van het samenwerkingsakkoord, met name ervoor zorgen dat de nieuwkomers die onder de verplichting tot inburgering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie vallen zich kunnen wenden tot de inrichters van inburgeringstrajecten die erkend zijn door de Franse Gemeenschapscommissie, de Vlaamse Gemeenschap en, eventueel in een latere fase, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, om aan deze verplichting te voldoen.

Indien de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie op een bepaald moment haar eigen inburgeringstrajecten wenst te organiseren, kan ze dit wel enkel doen na overleg met en notificatie aan de Franse Gemeenschapscommissie en de Vlaamse Gemeenschap.

Artikel 2

Artikel 2 bevat een aantal definities.

Artikel 3

Artikel 3 beschrijft, in uitvoering van de algemene doelstelling van het samenwerkingsakkoord, de verplichting voor de nieuwkomer om zich te wenden tot de inrichters van een inburgeringstraject die erkend zijn door de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie, of (eventueel in een latere fase) de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, en die gevestigd zijn in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

Deze inrichters bieden de nieuwkomer een inburgeringstraject aan dat in overeenstemming is met de bestaande regelgeving van de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie en/of de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, maar uiteraard zonder afbreuk te doen aan de bepalingen van dit samenwerkingsakkoord.

Artikel 4

Artikel 4 stelt dat er taallessen aangeboden dienen te worden tot het niveau A2 van het Europees Referentiekader voor Moderne Vreemde Talen.

Er geldt wel een uitzondering voor nieuwkomers die analfabeet of anders gealfabetiseerd zijn, voor wie er taallessen dienen te worden aangeboden tot het niveau A1 van het Europees Referentiekader voor Moderne Vreemde Talen voor de mondelinge taalvaardigheden.

Deze niveaus, A2 en voor analfabeten en anders gealfabetiseerden A1 mondeling, zijn minima die door de operatoren moeten aangeboden worden. De operatoren zijn vrij om lessen tot een hoger niveau aan te bieden, en bepalen ook autonoom vanaf welk niveau zij een attest van regelmatige afronding afleveren.

Artikel 5

Met het oog op het bewijs van de aanmelding, reikt de inrichter, van zodra de nieuwkomer zich aanmeldt bij de inrichter, een attest uit aan de nieuwkomer dat de aanmelding aantoont.

De inrichters onderworpen aan de Vlaamse Gemeenschap reiken hiertoe het attest uit dat krachtens de regelgeving van de Vlaamse Gemeenschap hiertoe bestemd is. De Franse Gemeenschapscommissie kent op heden geen dergelijk attest, maar verbindt er zich toe om een dergelijk attest te voorzien.

De gemeentes, die de controle moeten uitoefenen over de verplichting tot inburgering, zullen een circulaire ontvangen waarin duidelijk gemaakt wordt welke attesten in aanmerking komen.

Daarnaast sluit de inrichter een contract af met de nieuwkomer. Dit contract kan desgewenst een beschrijving geven van het te volgen inburgeringstraject. Eventuele gehele of gedeeltelijke vrijstellingen of aangepaste taallessen kunnen ook in dit contract vermeld worden.

Artikel 6

Met het oog op het bewijs van de afronding van het inburgeringstraject, reikt de inrichter, van zodra de nieuwkomer op regelmatige wijze het inburgeringstraject heeft afgerond, aan de nieuwkomer een attest uit dat de regelmatige afronding aantoont.

De inrichters reiken hiertoe de attesten uit die krachtens hun regelgeving hiertoe bestemd zijn. De gemeentes zullen een circulaire ontvangen waarin duidelijk gemaakt wordt welke attesten in aanmerking komen.

Artikel 7

Met het oog op een opschorting van de verplichting tot inburgering voor de nieuwkomer, zoals voorzien in artikel 2, 7° en 8° van het uitvoeringsbesluit van de ordonnantie, reikt de inrichter ook volgende attesten uit aan de nieuwkomer:

- 1° indien de nieuwkomer een inburgeringstraject aan het volgen is dat niet kan afgerond worden binnen de 18 maanden na de aanmelding: een attest waarin de duur van het inburgeringstraject vermeld staat;

2° indien de nieuwkomer op een wachtlijst staat bij gebrek aan beschikbare plaatsen: een attest dat bevestigt dat de nieuwkomer op een wachtlijst staat.

Artikel 8

Artikel 8 betreft de uitwisseling van informatie tussen de contracterende partijen, hetgeen nodig is om de praktische uitvoering van het samenwerkingsakkoord mogelijk te maken.

Er wordt een stuurgroep opgericht, samengesteld uit vertegenwoordigers van de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, teneinde het samenwerkingsakkoord te evalueren. De stuurgroep komt minstens één maal per jaar samen, en telkens wanneer blijkt dat het aantal aangeboden plaatsen bij één van beide Gemeenschappen niet voldoende is, met name indien hetzij bij de Vlaamse Gemeenschap hetzij bij de Franse Gemeenschapscommissie het aantal van 4000 inburgeringstrajecten, zoals voorzien in artikel 9, bereikt wordt.

Daarnaast gebeurt er om de vier jaar een evaluatie door een extern bureau.

Artikel 9

Artikel 9 bepaalt dat zowel de Franse Gemeenschapscommissie als de Vlaamse Gemeenschap minimum 4000 inburgeringstrajecten per jaar financiert, bestemd voor nieuwkomers zoals bepaald door de ordonnantie.

Indien blijkt dat er niet voldoende inburgeringstrajecten zijn voor de doelgroep van de ordonnantie, zullen de contracterende partijen bijeenkomen (zie ook artikel 8), met het oog op het nemen van noodzakelijke maatregelen.

Artikel 10

Artikel 9 bepaalt dat de gemeente aan elke nieuwkomer een informatiebrochure dient te geven om hem te informeren over zijn verplichting tot het volgen van een inburgeringstraject, over de sancties bij niet-naleving van die verplichting, en over de verschillende erkende organisatoren van het inburgeringstraject en hun verschillende respectieve vormingsaanbod. De inhoud van deze brochure zal worden bepaald door de stuurgroep, zoals bedoeld in artikel 8.

Artikel 10 en 11

Dit zijn de slotbepalingen inzake de inwerkingtreding en de duur van het akkoord.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen
en Armoedebestrijding

Liesbeth HOMANS